

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Соня Георгиева Хинкова

Департамент „Политически науки”, НБУ,

професионално направление 3.3.

за дисертация на тема **„Енергийните геостратегии в конфликта в Сирия.”**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

по професионално направление 3.3. Политически науки; научна специалност:
Политически науки

с кандидат Димитър Николаев Иванов

В представената дисертация на кандидата Димитър Иванов се изследва проблем, който има безспорна значимост в научно и научно-приложно отношение. Темата е актуална, защото конфликтът в Сирия е активен повече от десетилетие и има силни проекции върху регионалната и глобалната стабилност. Определено е оригинална, защото в българската изследователска литература няма толкова задълбочено анализиране на интереси и политики на външните фактори в сирийския конфликт през фокуса на техните енергийни стратегии.

Безспорна е и практико-приложната стойност на дисертацията, защото конфликтът в Сирия има различни интерпретации в публичното пространство и политическото говорене. Там, в повечето случаи, битуват политизирани оценки за отделни външни фактори и недостатъчно задълбочено познаване на спецификата, изведена от докторанта – енергийният контекст.

Успешно и в съответствие с академичните изисквания са изведени целите и методологията на изследването. Целта на изследването – да изложи до каква степен политиката на глобалните и регионални актьори в сирийския конфликт – САЩ, Русия, Турция, Иран, Саудитска Арабия, Катар и Израел, е мотивирана от интересите им да прокарат своите енергийни геостратегии в региона на Близкия изток.– е реализирана успешно. Самото формулиране на целта дава възможност на докторанта Димитър Иванов

да направи дълбочинно и оригинално изследване, в което има обработен значителен фактологичен материал и са направени състоятелни и убедителни изводи и обобщения.

Избраната методология е удачна и позволява да се постигне убедителен политологичен анализ. Методите, които се използват от Димитър Иванов са подходящи и успешно приложени за постигане на поставената цел и решаване на изследователските задачи. Политологичният подход е защитен успешно, защото различните глави извеждат състоятелни акценти за плътното изясняване на темата, разглеждана в дисертацията Чрез тези акценти, организирани в отделните глави, има убедително натрупване на аргументи, чрез детайлната и обстойна информация за протичащите процеси и политиките на конкретните външни фактори. Също така има съпоставимост във вътрешната структура на отделните глави чрез представянето на три основни аспекта – енергийният профил на седемте разгледани държави, техните геополитически интереси в Близкия Изток и Сирия и систематизиране на енергийните им геостратегии.

Този многопластов сравнителен план определено задълбочава възприемането на дисертацията като убедителен изследователски продукт на автора. Теоретичният модел на изследването се откроява и в удачно структурираните изводи във всяка една от главите. От една страна те са различни в самия текст, а след това умело са структурирани и подчертани. Този подход е аргумент, който може да бъде изтъкнат за това, че има ясно разграничим, добре разработен и обоснован теоретичен модел на изследването на Димитър Иванов.

Трите изследователски хипотези са много успешно формулирани и добре разработени в отделните глави: Първата – какво приоритетно мотивира политиката на Турция, Иран, Саудитска Арабия и Катар – конкурентните трансгранични газопроводи („Катар- Турция“ и „Ислямския газопровод“) или разширяване и защита на регионално влияние и силов контрол на територията на Сирия е добре изведена и обоснована в страноведческия анализ (глави 4, 5, 6 и 7)

Втората хипотеза също е състоятелна и логично формулирана през структурата и съдържанието на дисертацията, защото там успешно се съпоставят причините за възникването на конкретни съюзи на терен. Анализът убедително съпоставя и дава

отговор дали подкрепата или противопоставянето на конкретните енергийни проекти (катарското или иранското предложение) или регионалните интереси на САЩ, Русия и Израел ги позиционират в една или друга коалиция.

Третата хипотеза успешно съпоставя други две измерения на мотивацията на външните фактори в конфликта в Сирия и съдържанието дава отговор на това. В анализа на Димитър Иванов има състоятелна и обоснована оценка дали енергийните интереси на външните фактори и стремежът към контрол върху нефтените полета са водещи или не

В дисертацията на Димитър Иванов е направен обстоен преглед на изследванията, проследяващи различни аспекти на политиките на външните фактори в конфликта в Сирия. Аналитично и критично са споменати основните автори по разглежданата проблематика. Количеството на използваните автори е убедително и представително. Обстойно са разгледани основните литературни източници, както и множество изследвания, доклади и научни трудове на изявени специалисти в областта. Изследването съдържа много добре организиран научен апарат. Използваните автори са цитирани коректно и напълно съвместимо с академичните изисквания. Библиографската справка е изготвена прецизно и също отговаря на изискванията.

Структурата на дисертацията на Димитър Иванов е добре балансирана в осем глави, които имат логична връзка и последователно извеждат различните акценти на изследването. Налице е аналитична първа глава, която е центрирана върху специфичния понятиен апарат. Аргументите за утвърждаване на използваното понятие „енергийна геостратегия“ са натрупани през критичен анализ на изследванията на различни автори (български и чужди; исторически и съвременни) с подчертано оценъчен елемент от дисертанта.

Направените дотук оценки на дисертационният труд на Димитър Иванов улесняват преценката на приносите посочени от него самия в автореферата – 5 на брой. Да, определено изследването има приносен характер с разглеждането на специфичен казус – енергийните геостратегии на външните фактори в сирийския конфликт (САЩ, Русия, Турция, Иран, Саудитска Арабия, Катар и Израел).

Убедително е изведено понятието „енергийна геостратегия“ в широк смисъл и успешно е „наложено“ върху регионалната геополитика на разгледаните седем държави в Близкия Изток.

Прецизно разработеният сравнителен подход на мотиви, политики и последици от ангажирането на външните фактори в сирийския конфликт също е определено постижение за докторанта Димитър Иванов. Чрез него са формулирани състоятелни и убедителни изводи и обобщения, които повишават нивото на аналитичност на предложения текст.

Принос е и систематизирането и анализирането на конкретни казуси, свързани със способите на чуждите компании в проникването им на сирийския енергиен пазар и обвързването им с военнополитическия елит. Точно това прави изследването на Димитър Иванов и източник на информация, която може да се ползва от други изследователи и политически анализатори. Убедена съм и че дисертацията дава възможност за практическото приложение на понятието „енергийна геостратегия“ в българската енергийна политика и дипломатия.

Авторефератът е разработен според академичните изисквания и отговаря на необходимата структура и обем. Представя убедително дисертационния труд и съдържа приносите, разработени от автора, към които вече направих своята оценка, както и неговите публикации по темата. Самите публикации – четири на брой са в достатъчно количество, според академичните изисквания, тясно са обвързани с темата на дисертацията и са публикувани в представителни издания.

Заключение: Напълно убедено давам положителна оценка на дисертационния труд на Димитър Иванов на тема „Енергийните геостратегии в конфликта в Сирия.“ и препоръчвам на Уважаемата Комисия да му присъди образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.3 (Политически науки).

Дата: 27 март 2024 г.

Подпис: .....

доц. д-р Соня Хинкова